

Η δράση της ΕΟΚΑ και το Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα (1955-1959)

Το Κυπριακό και το Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα απασχόλησαν εξίσου την ελληνική κοινωνία κατά τη δεκαετία του 1950. Σε αυτό το πλαίσιο, λίγα χρόνια πριν την έναρξη της δράσης της ΕΟΚΑ, η μη απόδοση της Βορείου Ηπείρου στην Ελλάδα είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ρεύματος κριτικής εναντίον του Λονδίνου και της Ουάσιγκτον. Μετά την 1^η Απριλίου 1955, η κριτική αυτή ανατροφοδοτήθηκε από τη στάση των δύο ισχυρών κρατών της Δύσης έναντι του κυπριακού ελληνισμού, με εικόνες όπως η συμμετοχή συλλόγων Βορειοηπειρωτών σε αντιβρετανικά συλλαλητήρια στην Αθήνα να αποτελούν σύννηθες φαινόμενο.

Επί της ουσίας, η δράση της ΕΟΚΑ υπήρξε καταλυτική για την αναδιαπραγμάτευση μιας σειράς ζητημάτων από την ελληνική κοινωνία. Παράλληλα, άσκησε ποικίλες πιέσεις στην κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή, ιδίως από τη στιγμή που χιλιάδες Έλληνες δεν συμφωνούσαν με την τήρηση μιας ρεαλιστικής εξωτερικής πολιτικής προς τα ισχυρά δυτικά κράτη. Ιδιαίτερα, η μαζικοποίηση του Κυπριακού Ζητήματος περιέπλεξε σημαντικά τις διεθνείς σχέσεις στην ανατολική Μεσόγειο, αλληλεπιδρώντας μεταξύ άλλων με τα αλυτρωτικά αιτήματα των Βορειοηπειρωτών

Η προτεινόμενη εισήγηση θα επικεντρωθεί κυρίως σε ένα ερώτημα το οποίο έως σήμερα ελάχιστα έχει απασχολήσει την εγχώρια και τη διεθνή ιστοριογραφία: πώς επηρέασε η δράση της ΕΟΚΑ την εξέλιξη του Βορειοηπειρωτικού Ζητήματος; Για τις ανάγκες της συγκεκριμένης αναζήτησης, θα χρησιμοποιηθεί πλούσιο αρχειακό υλικό, προερχόμενο από το Ίδρυμα «Κωνσταντίνος Γ. Καραμανλής», την Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών, το Ίδρυμα Βορειοηπειρωτικών Ερευνών, καθώς επίσης τις συλλογές της CIA και του Foreign Office. Συνάμα, θα μελετηθεί ο ελληνικός και κυπριακός Τύπος, καθώς επίσης τα απομνημονεύματα των πρωταγωνιστών της εποχής.